

Online Participation to the Sales via Enforcement

Cebri İcra Yoluyla Satışlara Dijital Katılım

ABSTRACT

The great advancement of technology affected the debt enforcement law as well, and the performance of sales in enforcement proceedings through online systems came into our lives. The new methods such as online public auction and electronic proposal submission system are introduced to the system of debt enforcement, as an alternative to the traditional bureaucratic system, for the purpose of enabling faster and more effective results, which is in the benefit of both creditors and debtors. However, although this online system aims to increase the efficiency of the debt enforcement process, it failed to reach the efficient level of usage and participation due to the insufficiency of electronic infrastructure and unfamiliarity of potential users with the system. An extensive legislative action in this subject is needed, as well as an infrastructural action for increasing the trust of users to the system.

KEYWORDS:

Enforcement, e-state, UYAP, electronic proposal, tender offer

ÖZET

Teknolojide yaşanan büyük gelişmeler icra hukuku alanında da kendini göstermiş ve cebri icra yoluyla satış işlemlerinin dijital sistemler üzerinden gerçekleştirilmesi hayatımıza girmiştir. Bu uygulama ile daha hızlı ve etkin sonuçlar almak, alacaklı ve borçlunun menfaatlerini en iyi şekilde tatmin etmek amaçlarıyla hareket edilmiş olup eski kırtasiyeci uygulamanın yerine elektronik ortamda teklif sunma, online açık artırma gibi yöntemler cebri icra yoluyla satış sürecine kazandırılmıştır. Söz konusu dijital yapılanma, her ne kadar icra sürecinde alacaklı ve borçlu adına süreç verimliliğini artırma amacı taşısa da elektronik altyapının yetersizliği, kullanım ve katılım konusunda yeterli düzeye ulaşamamış olması ve alışlageldik bir uygulama olmaması sebebiyle bazı problemleri de barındırmaktadır. Bu konuda kapsamlı bir yasama faaliyetinin yanı sıra kullanıcıların sisteme olan güvenini arttırmaya yönelik altyapısal faaliyetlere ihtiyaç duyulmaktadır.

ANAHTAR KELİMELER:

Cebri icra, e-devlet, UYAP, elektronik teklif, ihale satış

1. INTRODUCTION

UNDER TURKISH ENFORCEMENT AND BANKRUPTCY Law, the creditor should be satisfied with money regardless of the characteristic of seized property in the enforcement process. Although different types of property such as asset or real estate can be seized as a result of the debt-follow up process, the receivable of the creditor should be paid with cash in any case. Therefore, when an asset other than money is seized via enforcement, the encashment procedure regulated in the articles 106 and following of the Enforcement and Bankruptcy Law (“**EBL**”) will apply in order to satisfy the creditor.

In principle, the encashment of the seized property is conducted with a sale by public auction. By this way, it is aimed to maximize the possible amount of money which is obtained through the sale. In accordance with this aim and changing and developing technology, the article 126/4 of the EBL prescribes that public auctions shall be performed first in the online platform with the offers made through electronic systems and sets out the provisions concerning this procedure.

In this article, the advantages of the online participation method to the sales in enforcement proceedings through electronic offers and the problems associated with this method are analyzed, and, following, some pertinent practical problems are discussed. The negotiated tendering, which is another encashment method, does not involve electronic participation opportunity, therefore it is not covered in this article.

2. ONLINE PARTICIPATION TO THE SALES VIA ENFORCEMENT

The enforcement procedure, which is the enforcement of unfulfilled obligations with the help of the public force, aims to protect the rights and benefits of the people who fail to obtain their receivable by themselves¹. Accordingly, the assets belonging to the debtor are seized without his/her consent and the creditor is satisfied through the sale and encashment of the seized assets.

The procedure of encashment of the seized assets is regulated in the articles 106 and following of the EBL and pursuant to these articles it is mandatory to pay the creditor with cash. According to this, the encashment process

1. GİRİŞ

TÜRK İCRA İFLAS HUKUKU UYGULAMASINDA, CEBRİ icra yoluyla alacak takibi neticesinde, alacaklının alacağı mahcuz malın niteliğine bakılmaksızın para ile ödenmek zorundadır. Alacağın takibi neticesinde birbirinden farklı pek çok mal, değer, eşya, gayrimenkul vb. haczedilebilmekle birlikte her halükarda alacak, alacaklıya para ile ödenmektedir. Bu sebeple, cebri icra yoluyla para dışında haczedilen bir şey söz konusu olduğunda alacaklının alacağı tatmin edilmek üzere İcra ve İflas Kanunu (“**İİK**”) m. 106 ve devamı hükümlerde düzenlenen paraya çevirme usulü uygulanmaktadır.

Mahcuzun paraya çevrilmesi kural olarak açık artırma ile gerçekleştirilmekte olup, bu sayede satış neticesinde elde edilmesi muhtemel tutarın da maksimize edilmesi amaçlanmaktadır. Nitekim bu amaca uygun olarak, gelişen ve gelişen teknolojinin de göz önüne alınması neticesinde, İİK m. 126/4 uyarınca açık artırma ihalesinin öncelikle elektronik ortamda yapılacak tekliflerle başlaması düzenlenmiş ve bu usule yönelik hükümlere yer verilmiştir.

Bu çalışmada cebri icra yoluyla satışlara elektronik ortamda yapılan teklifler vasıtasıyla katılımın avantajları ve bu yöntem ile gerçekleştirilen katılımlarda karşılaşılan sorunlar incelenerek, uygulamaya yönelik tespit ve değerlendirmelere yer verilecektir. Bir diğer paraya çevirme yolu olan pazarlık usulü elektronik teklif imkânı içermediğinden çalışma kapsamında yer verilmeyecektir.

2. CEBRİ İCRA YOLUYLA SATIŞA DİJİTAL KATILIM

Borçların devlet kuvveti yardımı ile ifası anlamına gelen cebri icra, alacağın ihtiyari şekilde tatmin edemeyen kişilerin hak ve menfaatlerini koruma amacını taşımaktadır¹. Bu şekilde, borçlunun sahip olduğu şeyler üzerinde rızası aranmaksızın haciz uygulanmakta ve mahcuzların satılarak paraya çevrilmesi ile de alacaklının alacağı tatmin edilmektedir.

Alacağın alacaklıya para olarak ödenmesi zorunluluğu bulunduğundan İİK m. 106 ve devamı maddelerde haczedilen malların paraya çevrilmesi usulü düzenlenmiştir. Buna göre, alacaklının veya borçlunun satış talebi ile başlayan bu süreç, hacizli malların satılması suretiyle borca yeter tutara ulaşılması durumunda veya her halde hacizli

beginning upon the creditor's request for sale ends by reaching the sufficient amount for debt through the sales of the seized assets or by the exhaustion of the all seized assets in any case². The objective of this method is both to satisfy the creditor as providing the possible highest price through the sale of the seized assets and to balance the benefits -of creditor and debtor in accordance with the most basic principle of the Enforcement and Bankruptcy Law. Indeed, increasing the price obtained through the sale of the seized assets to the possible highest amount will both lead to the satisfaction of the creditor's rights at the highest level and the discharge of the debtor from his/her arrears.

The sale in enforcement proceedings starts upon the request of the creditor or debtor as it is comprehensively explained in the EBL. The sale procedure is completed in two months following the request if the seized assets are movable property. If the seized assets are real estate, sale procedure is completed in three months. However,

malların tamamının satılması ile sona ermektedir². Bu yöntemin amacı, haciz uygulanan eşyanın mümkün olan en yüksek bedel ile satışının sağlanarak alacaklının alacağını tatmin etmek olduğu gibi İcra ve İflas Hukuku'nun temel ilkelerinden birisi olan borçlu ile alacaklı arasındaki menfaat dengesinin sağlanabilmesidir. Nitekim mahcuzun satışından elde edilecek gelirin mümkün olan en yüksek tutara çıkarılması ile hem alacaklının hakkı mümkün olan en yüksek şekilde tatmin edilmiş olmakta hem de borçlu borcundan bu oranda kurtulabilmektedir.

İİK'da etraflıca düzenlendiği üzere, cebri icra yoluyla satış, alacaklı veya borçlunun satış talebi ile başlar. Bu talebin ardından satışı istenen mallar menkul ise iki ay içerisinde satış işlemi tamamlanır. Satışı istenen malların gayrimenkul olması durumunda ise satış işlemleri üç ay içerisinde tamamlanır. Ancak her halükarda, satış açık artırma usulü ile ihale yöntemi ile yapılır ve açık artırmaya elektronik ortamda verilen teklifler ile başlanır. Elektronik katılım süreci UYAP sistemi üzerinden yürütülür.

the sales of the both seized movable properties and real estate are conducted with a public auction, and the public auction begins with the online offers. Online participation to a public auction is conducted through the National Judiciary Informatics System. Pursuant to the article 8/a of the EBL, the National Judiciary Informatics System is to be used for any kind of enforcement and bankruptcy proceedings made by the enforcement and bankruptcy offices, and any kind of information, data, document and decision is processed, saved and stored by National Judiciary Informatics System. By doing so, a uniform and reliable application is provided by one single system.

In the movable asset sale procedure, the time period for online offers starts 10 days prior to the first auction and continues until 23:59 p.m. the day before the first auction is made. As for the second auction, the time period for online offers starts the fifth day after the first auction and finishes at 23:59 p.m. in the day before the second auction is completed, which is determined at least 10

İİK'nın 8/a maddesi uyarınca icra ve iflas dairelerince yapılacak her türlü icra ve iflas iş ve işlemlerinde Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi kullanılır; her türlü veri, bilgi, belge ve karar, Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi vasıtasıyla işlenir, kaydedilir ve saklanır. Bu şekilde tek bir sistem üzerinden yeknesak ve güvenli bir uygulama temin edilmektedir.

Menkul satışı söz konusu olduğunda, elektronik ortamda teklif verme süresi ilk ihaleden on gün önce başlar ve ihalenin yapılacağı günden bir önceki gün saat 23:59'a kadar devam eder. İkinci ihalede ise elektronik ortamda teklif verme birinci ihaleden sonraki beşinci gün başlar ve en az on gün sonrası için belirlenecek ikinci ihalenin tamamlanacağı günden önceki gün saat 23:59'da sona erer. Elektronik ortamda verilecek teklifler haczedilen malın takdir edilen değerinin yüzde ellisinden az olamayacağı gibi; tekliften önce haczedilen malın takdir edilen değerinin yüzde yirmisi oranında teminat gösterilmesi gerekmektedir.

days after from the first auction. Online offers cannot be less than fifty percent of appraisal value of the seized assets. In addition, a collateral valuing twenty percent of appraisal value of the seized assets must be provided.

In the real estate sale procedure, the time period for online offers starts 20 days prior to the first auction and continues until the day before the date of first auction 23:59 p.m. As for the second auction, the time period for online offers starts the fifth day after the first auction and finishes in the day before the second auction is completed, which is determined at least 20 days after from the first auction 23:59 p.m. Online offers cannot be less than fifty percent of the appraisal value of the seized assets. A collateral valuing twenty percent of appraisal value of the seized assets must be provided as well.

The incomes generated in the auctions conducted according to procedures, which are briefly explained above within the frame of legislation, are paid to the creditor/creditors by cash. In terms of encashment of the pledged asset, the procedure for the sale of the ordinarily seized assets is applied to the sale of pledged assets, as stated by the article 150/g of the EBL. Therefore, the procedure explained above is applied for the sale of pledged assets as well.

3. ADVANTAGES OF ONLINE PARTICIPATION METHOD

The common usage of electronic systems by individuals in every aspect of life, as a necessity of being a knowledge-based society, has driven the State to the same direction. And as a natural consequence of that, e-State concept has emerged. In parallel with e-state application, which is defined as “*delivering low-cost public services to community, private sector and other public institutions faster and much more effective through electronic information and communication technology*”, National Judiciary Informatics System (“**UYAP**”) has been developed, and its use has been promoted in the judicial services.

Gayrimenkul satışı söz konusu olduğunda ise elektronik ortamda teklif verme süresi ilk ihalede yirmi gün önce başlar ve ihalenin yapılacağı günden bir önceki gün saat 23:59’a kadar devam eder. İkinci ihalede ise elektronik ortamda teklif verme birinci ihaleden sonraki beşinci gün başlar ve en az yirmi gün sonrası için belirlenecek ikinci ihalenin tamamlanacağı günden önceki gün saat 23:59’da sona erer. Elektronik ortamda verilecek teklifler haczedilen malın takdir edilen değerinin yüzde ellisinden az olamayacağı gibi; tekliften önce haczedilen gayrimenkul malın takdir edilen değerinin yüzde yirmisi oranında teminat gösterilmesi gerekmektedir.

Yukarıda mevzuat çerçevesinde kısaca açıkladığımız usullere uygun olarak gerçekleştirilen ihaleler neticesinde elde edilen gelir, ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak alacaklıya/alacaklılara para olarak ödenir. Rehinli malın paraya çevrilmesi bakımından, İİK 150/g maddesinin atfıyla rehinli malın satılmasında genel haciz yolu ile taktipteki satış usullerinin uygulanacağı öngörülmektedir. Bu itibarla rehinli malların satımında da yukarıda bahsedilen prosedür söz konusu olacaktır.

3. DİJİTAL KATILIM USULÜNÜN AVANTAJLARI

Bilgi toplumunun bir gereksinimi olarak kişilerin işlerini elektronik ortamda neticelendirmesi devleti de bu yönetime yöneltmiştir. Bunun doğal bir sonucu olarak ise e-devlet kavramı ortaya çıkmıştır. “*Elektronik bilgi ve iletişim teknolojileri aracılığıyla kamu hizmetlerinin daha etkin, hızlı, şeffaf bir şekilde vatandaşlara, özel sektör kuruluşlarına ve diğer kamu kurumlarına düşük maliyetle sunulmasını*” ifade eden e-devlet uygulamasına paralel olarak yargısal uyuşmazlıklara ilişkin olarak Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (“**UYAP**”) geliştirilmiş ve kullanımı halen teşvik edilmektedir.

Kişilerin zamandan ve mekândan bağımsız olarak bir diğer ifade ile adliye gitmeksizin burada yapabilecekleri işleri ve işlemleri yapmasına olanak sağlanabilmesi için geliştirilen ve kullanımı her geçen gün artmakta

FOOTNOTE DİPNOT

1 Baki Kuru, *İcra ve İflas Hukuku El Kitabı*, (Ankara: Adalet Yayınevi, 2013), 47.

2 Baki Kuru, Ramazan Arslan ve Ejder Yılmaz, *İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı*, (Ankara: Yetkin, 2013), 304.

3 Kayhan Delibaş ve Ali Erdem Akgül, “Dünyada ve Türkiye’de E-devlet Uygulamaları: Türkiye’de

E-demokrasi ve E-katılım Potansiyellerinin Harekete Geçirilmesi”, *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, Cilt 13, Sayı 1, Bahar (2010): 105.

4 Burçin Buran, *Türk Vergi Hukukunda Haciz ve Elektronik Haciz Uygulaması*, (Manisa: 2013), 101.

5 Tülay Baran, “Türk Vergi Sisteminde Cebri İcra Yollarından Haciz Yolu ile Tahsil Elektronik Haciz Uygulaması”, (İzmir: 2014), 128.

6 “E-devlet Genel Gerekece”, 24.03.2015, <http://akgul.bilkent.edu.tr/e-devlet/gerekece.doc>.

One can offer a bid electronically for the auctions performed by the enforcement and bankruptcy offices by means of UYAP, which has been developed in order to make it possible to conduct the official proceedings in an electronic platform without being limited to work hours and without necessity of going to Courthouse physically. The usage of UYAP becomes more and more prevalent every day. By this means, true and just appraisal of the seized assets is provided thanks to the increased number of bidders and the transparency of the auction proceedings.

Considering the usage of electronic and mobile signature not being as prevalent as expected, the provision providing for offering bids without electronic or mobile signature is an appropriate regulation for the purpose of increasing the number of bidders. In addition to this, the possibility of placing bids electronically in all auc-

olan UYAP vasıtasıyla kişiler, İcra ve İflas Müdürlükleri tarafından gerçekleştirilmekte olan satışlara elektronik ortamda teklif verebilmektedir. Bu sayede, gerek ihaleye katılan kişi sayısının artması ile satılan malın gerçek değerine ulaşması gerekse de ihalelerde şeffaflık sağlanmaktadır.

Elektronik imza ve mobil imzanın istenilen düzeyde yaygınlaşmadığı da göz önüne alınarak imzasız giriş yapılması suretiyle teklif yapılma imkânı tanınmış olması özellikle ihalelere katılan kişi sayısını artırma hedefi bakımından yerinde bir uygulamadır. Buna ek olarak, İcra ve İflas Dairelerinde gerçekleştirilen tüm satışlara elektronik ortamda teklif verilmesine olanak tanınması da sistemin işlevselliğini arttırmaktadır.

Elektronik ortamda gerçekleştirilen teklif sürecinde, satış gerçekleştirilen mal üzerinde bir başka kişinin daha

tions, without restriction, performed by enforcement and bankruptcy offices increases the functionality of the system as well.

The electronic participation method renders efficient auctions by the means of automatic notice to the prior bidders through UYAP SMS application in the case that higher bid is placed by another bidder. It is possible to place an online offer until the day before auction 23:59 p.m., not only in working hours of enforcement and bankruptcy offices. This also provides an extended time to place bids and reaching the true value of the seized property. Besides that, it is possible to place bids automatically in response to highest bid with the automatic bidding option which is compatible with the purposes of online auction system. Automatic bidding option is only available for online offers, not for those made in person.

The successful bidder, once registered as the winner, he/she can get the information regarding the auction through e-State system; in the offers sections on the e-sales portal. By this means, the transparency of the system is ensured.

4. PROBLEMS ON THE PRACTICE

Besides the aforementioned benefits and advantages of the electronic participation system, the obligation to hold bank account of one specific Bank in order to be able to offer bids and non-acceptance of commonly used payment methods, such as credit card or any other digital payment methods to pay the required deposit, are considered as negative sides of the system.

These conditions limiting the number of bidders thusly disallow assessing the true economic value of the seized asset. Since our E-state system is not at the desired standards as of now in terms of infrastructure due to technical malfunctions, the public confidence has not been established yet⁴. Also, the legislation for protection of personal data in electronic environment is still pending. Further, e-state projects have not reached to the expected speed. Those are all considered as major problems with respect to establishment of the system⁵.

yüksek teklifte bulunması halinde önceki teklifi yapan kişiye UYAP SMS uygulaması ile bildirim yapılarak, ihalenin daha akıcı şekilde gerçekleşmesi sağlanmaktadır. Ayrıca, elektronik ortamda iletilen tekliflerin İcra ve Müdürlüklerinin mesai saatleri içerisinde değil ihalenin gerçekleştirileceği günden bir önceki gün saat 23:59'a kadar yapılabilmesi de teklif verme süresini artırmakta ve böylece satışa konu malın gerçek değerine ulaşabilmesine katkıda bulunmaktadır. Ayrıca otomatik teklif seçeneği ile kendisinden daha yüksek olarak verilen tekliften sürekli olarak daha yüksek teklif verilmesine olanak sağlanmış olması da ihalenin amacına uygun düşmektedir. Belirtildiğinde fayda bulunmaktadır ki otomatik teklif özelliği yalnızca elektronik ortamda gerçekleştirilen teklif verme sürecinde geçerli olan bir seçenek olup fiziki ihale esnasında bu seçeneğin kullanılmaya devam edilebilmesi mümkün değildir.

İhaleyi kazanan kişi, eğer icra ekranlarında ihale alıcısı olarak kayıtlı ise e-satış portal sayfasında yer alan teklifler bölümündeki bilgilendirme ile ihalenin akıbetini öğrenebilmektedir. Bu şekilde sürecin şeffaflığı sağlanmaktadır.

4. UYGULAMADAKİ SORUNLAR

Elektronik teklif usul ve yönteminin ilk aşamada yalnızca tek bir bankada hesabı olan kişilerin teklif verebiliyor olması ve satışlara elektronik ortamda teklif verilebilmesi için yatırılması gereken teminatın kredi kartı ve benzeri yaygın dijital ödeme araçlarıyla yatırılmasına henüz imkân tanınmıyor olması ise olumsuz yönleri olarak dikkat çekmektedir. Zira bu iki durumda da ihaleye daha fazla sayıda kişinin katılması engellenmiş ve dolaylı olarak malın gerçek değerine ulaşma ihtimali azaltılmış olmaktadır.

Bunlara ek olarak devlet kurumlarının henüz hedeflenen "e-kurum" dönüşümünü tamamlayamamış olmaları, toplum nezdinde e-devlet bakımından kişisel verilerin korunmasına yönelik yeterli derecede güvenin tesis edilememiş olması gibi etkenler de elektronik ortamda teklif sunma seçeneğinin istenilen düzeyde yaygınlaşmasının önüne geçmektedir⁴. Teklif sürecinin elektronik ortama taşınması ile mevcut bürokrasinin önüne geçilmesi söz konusu olmakta ise de E-devlet sisteminin henüz teknik olarak istenilen seviyeye ulaşmaması ve teknik alt yapıdaki bazı aksaklıklar sebebiyle genel olarak sisteme güvenin henüz tam olarak tesis edilememiş olması, kişisel verilen elektronik ortamda korunmasına

5. CONCLUSION

Beyond all question, it has been an effective method to be able to place bids electronically as it promotes the participation at auctions, and it helps assessing the true economic value of the seized assets. Especially, this method has provided a balance between creditors' satisfaction of his rights and debtor discharge from his debt by enabling much more people to place bids electronically.

But still, there are factors restricting to place bids online such as the requirement to have a specific bank account and non-acceptance of credit card payment for required deposits. On all accounts, as stated in doctrine as well, in order to increase the efficiency of online auctions in debt enforcement proceedings, there is a need for a legislation eliminating above mentioned problems and reinforcing the basic principles in this respect. Nevertheless, despite the existence of some practical problems, the enablement of electronic bids in debt enforcement proceedings promotes both the principle of transparency and the very purpose of auction. ■

yönelik mevzuatın henüz tasarımı aşamasında olması ve E-devlet projelerinin arzulanana hızla eriştirilememiş olması da sisteme uyum sağlanması bakımından öne çıkan sorunlar olarak kabul edilmektedir⁵.

5. SONUC

İcra ve İflas Müdürlükleri tarafından gerçekleştirilen cebri icra yoluyla satışlara elektronik ortamda teklif verilmesi suretiyle katılımın sağlanması, kuşkusuz, kişilerin ihalelere katılmasını kolaylaştıran ve satışa konu mahcuzun gerçek değerine ulaşılmasına olanak sağlayan etkili bir yöntemdir. Özellikle bu yöntemle ihalelere daha fazla kişinin teklif verebilmesine olanak sağlandığından alacaklının alacağını tatmin etme oranı ve borçlunun borcundan kurtulma oranı eş değer olarak artmaktadır, bir diğer ifade ile borçlu ve alacaklı arasındaki menfaat dengesi de korunmaktadır.

Ancak halen belirlenmiş tek bir bankada hesap bulundurma zorunluluğu, yatırılması gereken teminatın kredi kartı ile yatırılmasına olanak sağlanmaması gibi elektronik ortamda teklif verme imkânını önemli ölçüde kısıtlayan unsurlar bulunmaktadır. Uygulamada yaşanan bu sorunların çözümüne yönelik olarak gerek toplumda internet kullanımının yaygınlaştırılması gerekse de doktrinde de haklı olarak belirtildiği üzere "belirtilen konuları bir bütünlük içinde ele alacak, işin sahibini belirleyecek temel kuralları ve ilkeleri tespit ve tayin edecek temel bir kanunun hazırlanması" gerekmektedir⁶. Her ne kadar mevcut uygulamada bazı aksaklıklar yaşansa da cebri icra yoluyla satışlarda gerçekleştirilen ihalelere elektronik ortamda teklif sunulabilmesi hem ihalelerin şeffaflığını arttırması, hem de cebri icra yoluyla satışın amacına uygun olması itibarıyla olumlu ve başarılı bir uygulamadır. ■

BIBLIOGRAPHY KAYNAKÇA

"E-devlet Genel Gerekece", 24.03.2015, <http://akgul.bilkent.edu.tr/e-devlet/gerekece.doc>

Baki Kuru, *İcra ve İflas Hukuku El Kitabı*, (Ankara: Adalet Yayınevi, 2013)

Baki Kuru, Ramazan Arslan ve Ejder Yılmaz, *İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı*, (Ankara: Yetkin, 2013)

Burcin Buran, *Türk Vergi Hukukunda Haciz ve Elektronik Haciz Uygulaması*, (Manisa: 2013)

Kayhan Delibaş ve Ali Erdem Akgül, "Dünyada ve Türkiye'de E-devlet Uygulamaları: Türkiye'de E-demokrasi ve E-katılım Potansiyellerinin Harekete Gecirilmesi", *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, Cilt 13, Sayı 1, Bahar (2010)

Tülay Baran, "Türk Vergi Sisteminde Cebri İcra Yollarından Haciz Yolu İle Tahsil Elektronik Haciz Uygulaması", (İzmir: 2014)